

आधुनिकताको नाममा कता?

डा.उद्धव प्याकुरेल

सैलुगंको दुइ हप्ताको वसाइको क्रममा त्यहाँ नजीकका पर्यटकीय क्षेत्रहरुको भ्रमण गर्ने इच्छा भइरहँदा गाडिको भर पर्न नपर्ने पैदलयात्रामा पुग्न सकिने एकमात्र स्थल सैलुङ्ग जान सकिने देखेर शनिवार विहानै स्थानीय माध्यमिक विद्यालयका शिक्षकद्वय मनोज न्यौपाने र विष्णु खड्का साथ लागेर उकालो लागियो। सयवटा थुम्काको स्थान जसलाई तामाङ्ग भाषामा सैलुगै भनिने त्यो नमोरम स्थान करिब ३२ सय मिटरको उचाइमा रहेको रहेछ। केहि भाग रामेछाप जिल्ला जोडिएको र धेरै जसो दोलाखामा पर्ने उक्त स्थानलाई कुनैवेला गौतम बुद्धले पनि भ्रमण गरेको भनाइ समेत पाइन्छ।

दोलखा तथा रामेछापका पहाडहरुमा सामान्यतया तामाङ्गको वस्ति रहने भएपनि सैलुङ्ग नजीकका घलीडाँडा लगायतका गाँउहरुसम्म नेवारहरुको पुरानो वस्ति देखिएकाले कतै पहिलादेखी नै त्यो क्षेत्र व्यापारीक केन्द्र त थिएन भन्न सकिन्छ। त्यसो त त्यहाँका नेवारहरु केहि समयअघिसम्म सयौं मुरी आलु उत्पादन गर्ने क्षमता राख्ने किसान भएका र उक्त आलु मेलुगं लगायतका क्षेत्रमा लगेर सट्टी गर्ने गरेको अनुभव सुनाए। “वेसीकाहरुले सट्टी गर्दा कहिले त दुई भाग आलु बराबर एकभाग मात्र अन्न दिएर हामीलाई ठग्थे” उनले भने।

उकालो लाग्दाको रमाइलो पक्ष भनेको डाडाँखर्कवाट करिब दुई घण्टा उकालो चढेपश्चात पाइने भुईँ ऐसेलु रहेछ। ऐँसेलु जस्तै देखिने तर भुईँ भारमा फल्ने सो फलको रसीलोपनले उकालोमा लाग्ने भोग र पानी प्यासलाई सान्त्वना त दिन्छ, नै त्यो भन्दा पनि त्यसको

खोजीमा यताउता गर्दै वाटो काटेको पत्तै नलाग्ने रहेछ। फर्कदा वाटोमा भोकले वेचैन भइरहँदा र खानेकुरा नपाइरहँदा यात्राका सहकर्मी मनोज न्यौपानेले यसलाई यासाँगुम्बा सरह रहेछ, भनेर खाइरहेको अवस्थाले ऐसेलुको महत्त्व अझ भत्काएको थियो। अनकन्टार जगैलको उकालाका विचमा देखिने गोठाला विहीन गाई, चौरी र घोडाका वथानले जंगली जनावरवाट हुनसक्ने डर कम गराइरहेको थियो भने विचविचमा दशैँमा घर लिप्न रातोमाटोको खाजीमा वेसीका गाँउवस्तिहरुवाट आएका मानीसहरुको चहलपहलले अरु रमाइलो थपीदिदो रहेछ। हामीलाई नै करिब तिनघण्टा समय लागेको स्थानसम्मको दुरीमा माटो खाज्ज आउने गाँउको चलनले एकातीर दशैँका नाममा नेपालीले गर्ने गरेको मेहनत थाहा हुन्छ भने ६०, ७० किलो माटोको भारी वोकेर पनि विना कुनै थकावट तलमाथी गरिरहेको उहाँहरुले अरु वटुवाहरुलाई हौसला दिइरहेका देखिन्थे।

प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपुर्ण उक्त स्थानमा पुग्न विभिन्न वाटाहरु प्रयोग भइरहेका देखिए। सबभन्दा नजीकको वस्ति चै हालको दोरम्बा गाँउपालीका, रामेछापको खोलाखर्कको वस्ति रहेछ। ५, ७ वटा टहरा, २ वटा सामान्य होमस्टे र १३ वटा चौरी गोठ रहेको सो वस्तिवाट सैलुगंको सबभन्दा अग्लो टाकुरामा जान करिब ३५ मिनेट लाग्ने रहेछ। धान भित्र याउने सिलसिलामा खलोमा वनाइएको धानको रास जस्तै वनौटका ति टाकुराहरुमा जान यात्रीहरुलाई त्यति असजिलो नहुने अवस्था रहेछ, किनभने यात्रीहरुले आफ्नो हिड्ने क्षमता अनुसारका वाटाहरु प्रयोग गर्न सक्ने र क्षमता अनुसार पाइला सार्ने

अवसर ति थुम्काका वनौटले दिएका थिए। तर अहिले आएर आधुनिक या विकसित देखिने नाममा रामेछाप पट्टिवाट करिब ६ सय सिमेन्टका सिँडीहरु वनाइरुको रहेछ, जसले नेपालका विकास नीतीहरुलाई राम्रैसंग गिज्याएको पाइयो। हालसालै वनाइएको सो सिँडीको लागत दशौं लाख रहेको वताइरहँदा स्थानीयहरु अब त्यसलाई भत्काएर स्थान सुहाउँदो वनाउन पर्नेमा आवाज उठाउन थालेका रहेछन्। उनिहरुका अनुसार “विकास” का नाममा वनेका त्यो सिँडीले यात्रीको थकान पनि वढायो र आवतजावतमा लाग्ने समय पनि अरु १० मिनेट थपीयो। “यस्ता सिँडीले मानीसलाई आफ्नो क्षमता अनुसार पाइला सार्ने स्वतन्त्रतावाट वञ्चित गर्दोरहेछ। सकिनसकी सिँडीको उचाई अनुसार फड्कन बाध्य गर्ने भएकाले यसवाट हिड्दा धेरै नै धकाईको महसुस हुदोरहेछ, भने समय पनि वढि लागिरहेको छ,” सैलुङ्गमा वनीरहेको टावरको रेखदेख गर्दै गरेका एक स्थानीयको भनाइ थियो। ति स्थानीय भन्दै थिए, “अब यो त सुधार नगरी हुँदै हुँदैन, र गच्छौं भनेर आश्वासन आएको छ”। उनका अनुसार अब त्यहाँहो भएको “विकास” फेरी सुधारका नाममा अर्को वजेत खर्च आवश्यक छ र त्यसकालागि कुरा भइरहेको छ। स्थानीयलाई सहभागि नवनाई र उनिहरुको आवश्यकता के हो भन्ने नवुफी वाहीरवाट या माथीवाट आउने विकासको नमुना त भन्न सकिन्छ, तर यसरी विकासका नाममा गलत स्थानमा खर्च भएका र

गरिएका रकमको जिम्मेवारीका बारेमा वहस आवश्यक देखिन्छ, किनभने चाहिने स्थानहरूमा रकम अभाव देखाइन्छन् ।

सैलुङ्ग नजानेका हामीजस्ताले त्यो स्थानलाई सम्झने तरिका भनेको कुन्ती मोक्तानको भाखा अर्थात “माथी माथी सैलुङ्गमा चौरी डुलाउनेलाई” भन्नेबोल हो । यो बोलको गीतले दिने सन्देश भनेको त्यो स्थानमा गएपश्चात चौरी र गोठाला दुवै देख्न पाइन्छन् भन्ने हो । तर त्यहाँ के देखियो भने चौरी पालन गर्नेलाई स्थानीय सामुदायिक वन र स्थानीय सरकारका नाममा हतोत्साहित गरिदै छ । निमा नाम गरेका ३१ वर्षीय चौरीपालकको चिन्ता रहेछ कतै मेरो चौरीपालन व्यवसाय त वन्द गर्दैन भनेर । करिव ४ वर्ष विदेश जान प्रयास गरेर अन्ततया २१ वटा चौरी र ३, ४ वटा बाखाका मालीक भै बाषीक ८ लाखसम्म कमाइआएका उनि भन्छन्, “हामीलाई गर्दै आएको पेशावाट वञ्चित गरेर विदेश पलायन हुन बाध्य नपारियोस भन्ने मात्र मेरो भनाई छ” । यसवाट लाग्छ कि कतै हाम्रो समाज आफै आफू ना युवाहरूलाई विदेश पलायन गर्न त उद्दत छैन? नत्र भने यस्ता व्यवसाय र त्यसमा लाग्ने निमा जस्ता युवालाई त अरु प्रोत्साहित गर्नपर्ने होइन र?

यसपटकको सैलुङ्ग यात्राले वताएको अर्को पाटो भनेको मर्दै गएको नेपाली पन र हराउँदै गएको स्थानीयता । अनि यसरी स्थानीयता हराउनमा परिवार र शिक्षानीतीले खेलेको भूमिका । उकालो लादैगर्दा भोकमार्ने र थकाइ मेटाउने स्थानको रूपमा हामीले कल्चे डाँडालाई रोजेका थियौं । मेलुगं गाँउपालीका मै परेपनि मेलुगं टुँडीखेलदेखी करिव साढे ३ घण्टा हिडेरमात्र पुग्ने उक्त डाँडा आलु, कोदो र मकै राम्रै उत्पादन हुने स्थान रहेछ । त्यसैले

सहयात्री सरहरूले खानाको कुरा गर्दैगर्दा लेकको त्यस्तो डाँडामा गएर त हिँडो नै खानपर्ने तर्क मैले राखें । अलिक असजीलो मानेर मेरो कुरा स्विकार भयो । करिव साढे नौ वजे त्यहाँ पुग्दा एक जना १७, १८ वर्षकी तामाङ्ग थरकी बहिनी कफी लिएर बाहिर आउँछीन् र भन्छिन् कि “सर, पानी उमालेकी छु तर मलाई हिँडो पकाउन त आउदैन” । आफ्नो परिवारलाई साग, दाल, भात सबै पकाएर बसेकी ति नानीलाई न त हिँडोको स्वाद थाहा रहेछ, न त पकाउने सीप नै । उनि थप्छिन्, “कहिलेकाँही बाबाआमाले पकाएर खानुहुन्छ, तर म न त खान्छु, न त आजसम्म पकाएकै छु” । भोकले रन्थनीएर पुगेका हामीमध्ये विष्णु सरले आफै उनको भान्छामा गएर हिँडो ओढाले पश्चात हामीले त्यहाँ खान पायौं । खानेकुरा भोलामा नबोकी गएका कारण भोलीपल्ट विहान फर्कदापनि हामीलाई त्यस्तै अप्ठ्यारै पर्यो । राती सैलुङ्गको पश्चिम उत्तर रहेको रामेछाप जिल्लाको खोलाखर्कमा बास वेका हामीहरू त्यहाँबाट विहान पौने सात देखी हिडेर करिव ८ वजे घलीडाँडा पुग्दा भोकले अधिल्लो दिनभै लखतरान । डाँडाको थुम्कोमा बल्लतल्ल भेटिएको पसल पनि बन्द भेटिएपश्चात अरु निरास हुँदै नजीकको गाँउ पसीयो । हाइ, हेलो पश्चात “चीयानास्ता गेर जानुस न” भन्ने संस्कार त गाँउमा जीवितै रहेछ । हाम्रो यात्राकर्मी सरहरूलाई चिनेका कारण नास्तागर्ने अनुरोध त आयो तर अलिक नखुलेको जस्तो गरेर । सायद त्यसमा गाँउलेसंग उपलब्ध सिमीत विकल्पका कारण थियो होला । अर्थात स्थानीय रूपमा उपलब्ध हुने र बाहिरबाट गेकालाई नौलो या “चीज” हुने खानेकुरा नभएका कारण पनि हुनसक्ला । तर भोकले अति भएको मैले चाँही मुखै फोरेर भनें, “पसल

पनि बन्द रहेछ, केही त खानै पर्ने भएको छ, के भुटेको मकै पाइएला?” । तर मकै नभएको तर २, ४ वटा उसिनेको आलु मात्र जवाफ पाइयो । अहिले माथि गाँउमा रहेको पसलवाट चामल ल्याउने, अनि भात खाने गरिएको रहेछ । जाँड चै पाइने देखेर पीठो यसमा प्रयोग भएका कारण मकै अभाव भएको हो कि भनेर सोधेको त पिठो वनेपावाट त्यहि पसलेले ल्याइदिने गरेका रहेछन् । “हाम्रो पनि यहाँ भन्दा अलिक तल मकै, कोदो र गहुँ हुने जग्गा त छ, तर माथी डाँडामा पसल आएपश्चात हामीले त्यो जग्गामा खेती गर्न छाडिदियौं” नास्ता खाएर जान अनुरोध गर्ने महिलाले भनिन् । विस्तारै घुलमिल भइसकेपश्चात त्यो भलाकुसारी सुनीरहेकी छिमेकी महिलाले आफुले वनवाट खोजेर ल्याएको च्याउ र एक गिलास दुध पनि ल्याइदिइन् । मैले केहि दाना उसिनेको आलु, आधा कचौरा उमालेको च्याउ र दुध खान पाएँ भने साथीहरूले दुधको सट्टा २, २ वटुका जाँड ।

यात्रा सकेर तल भर्दै गर्दा पर्यटनको क्षेत्रमा काम गरिरहेका एकजना जर्मन महिलासंगको भालाकुसारीको याद आयो । उनि भन्दै थिइन्, “तेरो देश नेपाल साँच्चै स्वर्गजस्तै रमाइलो छ । तर जसरी यो मनोरम नेपाललाई विकासका नाममा कुरूप बनाइदै छ, त्यो चाँही साह्रै गलत भैरेको छ । नेपालमा पाइने मौलीकताका कारण न हाम्रा मानीसहरू यहाँ घुम्न आँउयन खोज्छन् । मौलीकता विहीन आधुनीकताका नाममा कुरूप स्थानहरू त हामैमा छँदै छन् नी । किन आउनु पर्यो यहाँसम्म ।” मेरो पनि यहि नीष्कर्ष रथ्यो कि के साँचचै मौलीकता विनाको पर्यटकीय सौन्दर्य वचिरहलाँ र ? मौलीकता विहिन नेपालले के का लागि पर्यटक भित्र्याउन सकिरहला र ?

संस्थाका पछिल्ला गतिविधिहरू

सेडेड-बन उपभोक्ता सहकार्य

पर्यावरणीय लोकतन्त्रका लागि दक्षिण एशियाली संवाद (SADED-Nepal) ले देशका विभिन्न क्षेत्रमा रहेका समूदायहरूको विचमा आफ्ना कार्यक्रमहरू गर्दै आइरहेको सन्दर्भमा

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको मन्दनदेउपुर नगरपालिकाको वडा नं. १० मा रहेका कृषक तथा वन उपभोक्तासँग मिति २०७५ साउन २७ र २८ गते सोही वडाको विभिन्न तिन स्थलमा वन उपभोक्ता समूह, स्थानीय

कृषकहरू र स्थानीय जनप्रतिनिधी विच छलफल तथा अन्तरक्रीया कार्यक्रम सम्पन्न गरीयो । उक्त कार्यक्रमको लागि संस्थाको तर्फबाट सिमोन पौडेलले प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो भने सोही वडाका वडाध्यक्ष

श्री विष्णु मणि नेपालले संयोजन गर्नु भएको थियो । प्रत्येक समूहमा करीव ४० जना भन्दा बढी स्थानीय व्यक्तिहरुको उपस्थिति रहेको उक्त भेलामा विशेष गरी कृषि व्यवसायबाट कसरी बढी भन्दा बढी दिगो रुपमा आम्दानी गर्न सकिन्छ साथै स्थानीय बन पैदावार क्षेत्रबाट कसरी दिगो नगद आम्दानी गर्न सकिन्छ भन्ने बारेमा केन्द्रीत थियो । साथै यसका लागि भावी योजना तथा कार्यक्रम तय गर्ने सन्दर्भमा पनि छलफल भएको थियो । जसमा, माटो परीक्षण गर्नुपर्ने कुरा महत्वमा थियो भने यस क्षेत्रको भुगोलको आधारमा कुन कुन खालका बस्तु तथा व्यवसाय गर्दा के कति कसरी दीर्घकालीन आय आर्जन गर्न सकिन्छ भन्ने बारेमा पनि व्यापक छलफल गरीयो । जस्तै भरखरै मात्र सेडेड नेपालले, (वडा सँगको साभेदारीमा) उक्त वडाको तल्लो भेगका कृषकहरुका लागि आँप र लिचीका विरुवा वितरण गरेको थियो जसबाट उक्त क्षेत्रका कृषकहरुले आफूले खाएर बचेको उत्पादनलाई स्थानीय बजार तथा काठमाडौंमा लगेर पनि विक्री गरी आम्दानी गर्न सक्नेछन् ।

उक्त कार्यक्रमका सहभागी मध्येका स्थानीय महिला कृषक समूहकी अगुवा गिता नेपाल भन्नुहुन्छ- अहिलेसम्म हामीले कृषि पेशा त गर्दै आएका हौं तर हामीलाई कस्तो प्रकारको हावापानीमा कस्तो प्रकारको फलफूल लगाउने ? कुन सिजनमा कुन तरकारी लगाउने अनि मलखाद र औषधी के कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने बारेमा पनि त्यति ख्याल नै थिएन यो कार्यक्रमबाट हामीले केही सुन्ने, सिक्ने, मौका पायौं, यस्ता कार्यक्रम हामीहरुका लागि निरन्तर हुनुपर्छ ।”

सोही कार्यक्रममा सहभागी रजनी नेपाल- “हामी धेरै ठाउँमा कृषक तालिममा सहभागी हुन गयौं, यस ठाउँमा पनि धेरै

संघ संस्था तथा व्यक्तिहरु आएर हामीलाई तालिम दिई सिकाउनु भयो तर अहिलेसम्म हामीले बाली लगाउनु भन्दा अगाडि माटो जाँचका कुरा सिक्न त के सुन्न पनि पाएका थिएनौं । यो असाध्यै आवश्यक र राम्रो कुरा रहेछ यसका लागि धन्यवाद” भन्नुभयो ।

उक्त कार्यक्रमका सहभागीमध्येका कमानसिंह तमाङ्ग हामीले बनबाट काठ दाउरा र घाँस पतिगंर मात्र लिन सकिन्छ भन्ने ठानेका थियौं । अनि कुन रुख बोट विरुवाबाट चाही बढी फाइदा लिन सकिन्छ भन्ने थाहा थिएन । बनबाट त धेरै कुराको फाइदा लिन सकिने रहेछ । यसलाई साँच्चै नै राम्रो योजना बनाएर कार्यक्रम बनाउने हो भने त बेरोजगार युवाहरु विदेश जानै पर्ने रहेनछ । मलेसिया कतार त यही पो हुने रहेछ भन्नुभयो ।

त्यस्तै अन्य सहभागीमध्ये सुलोचना गौतम, मान बहादुर तमाङ्ग, जितबहादुर विक, भिम ठकुरी लगायतका व्यक्तिहरुका अनुसार हामीले खेती गर्नु पूर्व हावा, पानी, तापक्रम, माटोको अवस्था बुझेर असल प्रकारको विऊ छनौट गरेर खेतीपाती गरेमा रोग, किरा कम लाग्ने लागत पनि कम लाग्ने कुराको बारेमा जान्न पाइयो अवदेखि यि कुराको विचार गरेर नै खेती बाली लगाउँछौं भन्नु भयो ।

सहभागी मध्येबाट केही व्यक्तिहरुका अनुसार -हामीले बस्तु उत्पादन गरेर मात्र के गर्नु कृषिबाट त लागत नै उठ् दैन, कामदारको अभाव छ, पाएका मान्छेको ज्याला नै महंगो छ त्यसैले हामीलाई त निरासा नै बनाएको छ । बरु हाम्रा लागि त विदेश नै विकल्प बनेको छ । त्यसैले हामीलाई बजारको पक्का हुने खालका उत्पादन गर्नेबारे बताइदिनु पर्छ कि त राम्रो मूल्यमा खरीद गर्ने निकायहरुको खोजी गरीदिनु पर्छ, विउ, प्रविधी, लगानीका श्रोतहरु र बजारको पक्का भएमा हामी किन विदेश जाने र ? भन्ने खाले जिज्ञासा राखेका थिए ।

त्यस्तै अन्य सहभागी युवाहरुमध्येबाट दिपक नेपाल हामी यही ठाउँमा केही गर्ने इच्छा छ । तर के गर्नु खेतीको लागि सिंचाइ

छैन, पशुपालन गर्न लगानी छैन, ऋण लिन बैंक गएको लगानी भन्दा तेब्वर मूल्य बराबरको धितो खोज्छ हामीसँग धितो राख्ने जग्गा जमिन सम्पत्ति छैन त्यसैले हामीजस्ता युवाहरुलाई पक्का आम्दानी हुने खालका अन्य कार्यक्रमहरु पनि लिएर सेडेड-नेपाल आउनु पर्छ भन्नुहुन्छ ।

तिनवटै फरक समूहहरुमा संस्थाको तर्फबाट सिमोन पौडेलले माटो परीक्षण गर्नुपर्ने, विषादी रहीत उत्पादन गर्नुपर्ने र बजारको माग अनुसार बस्तु उत्पादन गरेमा कहिल्यै घाटा खाई निरास हुनु पर्ने कुरा गरिएको थियो । भने वडा नं. १० का वडाध्यक्ष विष्णुमणि नेपालले आगामी दिनमा वडाका जनताको हितको निमित्त सेडेड-नेपालसँग मिलेर बन वातावरण, जैविक विविधता संरक्षण, कृषि तथा अन्य आय आर्जनका कार्यक्रमहरु गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमहरुबाट आगामी दिनमा निम्न कार्यक्रमहरु गर्नका लागि पनि छलफल गरीयो । सिंचाइका लागि वडाका विभिन्न ५(पाँच) स्थानमा आकाशे पानी संकलनका लागि पोखरी निर्माण ।

- यस्तै खाले छलफलहरु सामूदायिक वनका र अन्य प्रतिनिधिहरु सँगको छलफल कार्यक्रम

- जैविक विविधता संरक्षण सहितको वन वातावरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- निजी तथा सार्वजनिक क्षेत्रलाई समेत समेट्ने गरी नर्सरी स्थापना, व्यवस्थापन र बगैँचा निर्माण सम्बन्धी तालिम तथा निर्माण कार्यक्रम

- स्थानीय विउ र उन्नत विउको संरक्षण र उचित व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम

- माटो परीक्षण तालिम

- विषादी रहीत खेतीपातीको तरीका र उपायहरु आदि ।

नेपालमा वर्षेनी अरबौं रुपैयाँको कृषिजन्य पदार्थहरु भारत लगायत अन्य मुलुकबाट आयात भैरहेको छ । नेपालमा भएको बेरोजगारी समस्याको कारणले गर्दा प्रत्येक गाउँबाट मानिसहरु रोजगारी वा अन्य सिलसिलामा शहर तिर बसाइ सरेर तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने क्रमले गर्दा ग्रामीण भेगका कृषिजन्य जमिनहरु पुरै बाँभो रहेको छ । एकातिर खेतबारीमा काम गर्ने मान्छेको अभाव छ भने कतिपय परम्परागत रुपमा गरीदै आएको खेती बालीबाट मनग्गे आमदानी गर्न सकिने र धेरै ठाउँमा जंगली जनावर तथा बाँदरहरुले समेत दुःख दिने गरेकोले गर्दा मानिसहरुले आफ्नो खेतबारी बाँभो राख्ने बरु ऋण गरेर वा विदेशमा रोजगारी गरी आफ्ना सन्तानले पठाएको पैसाबाट बजारमा बाहिरबाट आयातित कृषि उपजहरु किनेर खाने प्रचलन बढ्दो मात्रामा रहेको छ । यसै सन्दर्भमा सेडेड-नेपालले आयातित खाद्य बस्तु भन्दा पनि सकेसम्म आफैँ नभए वरीपरी छरछिमेकमा मिलेर भए पनि सानोतिनो मात्रामा आफ्नो उत्पादनबाट गुजारा चलाउने र बढी भएको बचेको उत्पादनलाई विक्री गरेर नगद आमदानी गर्ने र सामान्यतया लत्ता कपडा-नुन तेल खरीद गर्न सक्ने सम्मको आमदानी गर्न सक्ने दिगो आर्ज आर्जनको कार्यक्रम गर्ने हेतुले दोलखा जिल्लाको मेलुङ्ग गाउँपालिकाको वडा नं. ६ र ७ मा रहेका केही कृषकहरुलाई त्यहाँको स्थानीय हावापानी माटो सुहाउँदो प्रकारको हुने गरी उन्नत जातको कागतीको विरुवाहरु वितरण गर्नमा सहयोग गर्‍यो । उक्त कार्यक्रममा विरुवा खरीद गर्ने देखि लिएर विरुवा वितरण गर्ने सम्म संस्थाको तर्फबाट

सिमोन पौडेलले सहभागीता जनाउनु भएको थियो भने स्थानीय “गाउँघर साना किसान, सहकारी संस्थाको विशेष पहल र संयोजनमा मेलुङ्ग गाउँपालिकाले विरुवा खरिदका लागि आर्थिक सहयोग गरेको थियो ।

सिमोन पौडेल

सेडेड-किसान सहकार्य

नेपालले नेपालका विभिन्न क्षेत्रमा रहेका मानिसहरु खासगरी कृषि, वन र स्थानीय श्रोत साधनहरु उपयोग द्वारा ग्रामीण भेगमा रहेका विशेषतः महिला, दलीत र युवाहरुलाई कसरी दिगो आय आर्जन गरेर उनीहरुको आर्थि जीवनस्तर उकास्ने ? भन्ने सन्दर्भमा विविध कार्यक्रमहरु आयोजना गर्दै आइरहेको छ । यसै सिलसिलामा २०७५ श्रावण ५ गते तदनुसार (July 21 2018) शनिवारका दिन काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको बनेपा नगरपालिका वडा नं. १३ भैसेपाटी स्थित दुईवटा सामूदायिक बनका उपभोक्ताहरुलाई उक्त बन क्षेत्रबाट कसरी बढी भन्दा बढी आमदानी गर्ने ? यसका लागि बनजंगलभित्र अन्य जडीबुटी तथा खाली जमिनमा लप्सी, एभोकाडोध लगायतका फलफूल खेती गरेर पनि अतिरिक्त आमदानी गर्न सकिने र काम नलाग्ने बोट विरुवा, भाडीलाई हटाएर, अन्य आमदानीमुलक वनस्पती लगाएर आमदानी गर्न सक्ने किसिमको १/२ दिने तालिम प्रदान गरीनुका साथै स्थलगत अवलोकन गराई जानकारी दिने काम गरियो । उक्त कार्यक्रमका लागि सेडेड नेपालको तर्फबाट संस्थाका उपाध्यक्ष योगेन्द्र विजय दहाल र सिमोन पौडेलले व्यवहारीक सीप सिकाइएको

थियो भने जडीबुटी प्रशोधन र बजार सम्भावनाको बारेमा यूएस आइ डि मा कार्यरत डिगम्बर चौधरीले बताउनु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा २ वटै सामूदायिक बनबाट उक्त सामूदायिक बनका अध्यक्षहरु समेतको सहभागीता रहेको थियो ।

सिमोन पौडेल

नेपालमा आएर माटो परिक्षणको तालिम दिनुहुने हवाई युनिभर्सिटी का माटो जाँच सम्बन्धि वैज्ञानिक प्रा.डा. जोनाथन सम्मानित हुदै ।

Published by
SADED Nepal

Advisors : Prof Lok Raj Baral, Vijay Pratap, Uddhab Pyakurel
Editors : Prof. Deo Kumari Gurung, Ram Saran Sapkota
Design & Layout : Samaj Bigyan Adhyan तथा
Paramarsha Kendra Pvt. Ltd., KTM

For subscription, comments and
suggestions
sadednepal@gmail.com

Supported By

